

Aan
De minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Contactpersoon
Cluster Aruba
Datum
29 mei 2018
Ons kenmerk
Cft 201800127
Pagina
1/5

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage
1

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2018 Aruba

Geachte mevrouw Ruiz-Maduro,

Op 15 mei jl. ontving het College Aruba financieel toezicht (CAft) de uitvoeringsrapportage (UR) over het eerste kwartaal van 2018 van Aruba. Conform artikel 17 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft) zendt de Minister uiterlijk zes weken na afloop van ieder kwartaal namens de ministerraad een UR aan het CAft en aan de Staten. Hierbij ontvangt u de reactie van het CAft op de eerste UR, waarvan een afschrift aan de Minister-President en aan de Staten wordt gestuurd.

Oordeel

In het advies op de ontwerpbegroting 2018 (Cft 201800072) heeft het CAft reeds geoordeeld dat de wettelijke norm van een overschot van 0,5% bbp voor 2018 buiten bereik is. Dit geldt in het bijzonder als rekening wordt gehouden met de door de LAft voorgeschreven compensatie in 2018 van het tekort van 3,1% bbp in 2017. Het tekort over het eerste kwartaal (-0,6% bbp) bevestigt dit beeld. Het CAft heeft daarom aanbevolen het financieringstekort 2018 tenminste lager te laten zijn dan het financieringstekort 2017.

In het licht van bovenstaande constateert het CAft op basis van de cijfers in de UR dat Aruba vooralsnog op schema ligt om in 2018 uit te komen op een maximaal tekort van 3,0% bbp zoals opgenomen in de vastgestelde begroting. Er wordt hierbij aangetekend dat zowel een tekort van 3,1% bbp in 2017 en 3,0% bbp in 2018 betekent dat de schuldquote aanzienlijk zal oplopen. Het CAft benadrukt nogmaals het belang om zo snel mogelijk het pad naar houdbare overheidsfinanciën in te zetten en met Nederland afspraken te maken over een nieuw normenkader en herhaalt zijn zorgen over de financiële situatie in Aruba.

Het CAft ziet het realiseren van een tekort in 2018 lager dan 2017 als een minimale eerste stap richting houdbare overheidsfinanciën. Realisatie hangt echter in belangrijke mate af van het tijdig en volledig implementeren van de voorgenomen belastingenverhogingen en inningsmaatregelen om de beoogde additionele inkomsten te realiseren. De recent aangenomen wetwijzigingen ter invoering van de Belasting Additionele Voorzieningen PPS-projecten (BAVP) en de verhogingen van de BAZV en accijnzen op mineralen en oliën kunnen daar in belangrijke mate aan bijdragen. Verder constateert het CAft dat de personeelsuitgaven in het eerste kwartaal 2018 met AWG 0,5 miljoen zijn gestegen ten opzichte van het eerste kwartaal 2017. Eerder heeft het CAft geadviseerd om de personeelsuitgaven van 2018 ten opzichte van 2017 niet te laten stijgen. Voorts is het van belang dat ook de andere uitgaven gedurende de rest van het jaar binnen de begroting blijven en Aruba tijdig bijstuurt mocht er sprake zijn van substantiële tegenvallers.

Toelichting

Saldo collectieve sector

Het resultaat van de collectieve sector, onderverdeeld naar Land (in enge zin) en overige entiteiten, is opgenomen in tabel 1. Het negatieve resultaat van het Land in enge zin (AWG 46,2 miljoen) verbetert met AWG 18,2 miljoen door het positieve resultaat van de overige entiteiten, waardoor het negatieve resultaat over de gehele collectieve sector over het eerste kwartaal uitkomt op AWG 27,9 miljoen.

Resultaat (in mln. AWG)	B 2018	1^e UR 2018	Vershil
Exploitatierkening	-94,2	-47,8	-46,4
Kapitaaldienst	-55,7	1,6	-57,3
Subtotaal Land Aruba	-149,9	-46,2	-103,7
Algemene Ziektekosten Verzekering (AZV)	0,0	-1,6	1,6
Sociale Verzekeringsbank (SVB)	12,0	7,0	5,0
Aruba Tourism Authority (ATA)	0,0	14,9	-14,9
Universiteit van Aruba (UA)	0,0	-0,2	0,2
Servicio di Limpiesa Aruba (Serlimar)	0,0	-1,9	1,9
Stichting Educacion Profesional Basico (SEPB)	0,0	0,0	0,0
Subtotaal overige entiteiten	12,0	18,2	-6,2
TOTAAL collectieve sector	-137,9	-27,9	-109,9
Tekort (% bbp)	-2,8%	-0,6%	-2,3%

Tabel 1: Resultaat collectieve sector onderverdeelt naar Land en entiteiten

In de UR zijn geen eindejaarprognoses van de entiteiten binnen de collectieve sector opgenomen waardoor onvoldoende kan worden getoetst in welke mate de overige entiteiten binnen de collectieve sector naar verwachting zullen bijdragen aan het financieringstekort van de collectieve sector.

Het CAft acht het echter niet waarschijnlijk dat het gezamenlijke overschot van deze entiteiten het tekort van het Land in enge zin dusdanig zal compenseren dat een overschot van 0,5% bbp voor de gehele collectieve sector gerealiseerd zal worden. Voor de volledigheid wijst het CAft op de afspraken die, op basis van artikel 17 Lid 2 LAft in mei 2016 tussen het ministerie van Financiën en het CAft zijn gemaakt ten aanzien van de collectieve sector. Destijds is afgesproken dat voor deze entiteiten binnen de collectieve sector in de uitvoeringsrapportages een format wordt gehanteerd waarbij naast de realisatie tot en met de rapportageperiode ook een eindejaarprognose van het resultaat wordt opgenomen.

Exploitatierkening Land in enge zin

Het gerealiseerde exploitatietekort van het Land in enge zin over het eerste kwartaal bedraagt AWG 47,8 miljoen. Nagenoeg alle middelensoorten lopen op basis van de vastgestelde begroting 2018 vooralsnog in lijn met het seizoenpatroon van vorig jaar. Alhoewel dit slechts de UR op basis van het eerste kwartaal 2018 betreft, lijkt het op basis van deze resultaten dat de middelen gerealiseerd zouden kunnen worden in lijn met de begroting. Van de directe belastingen loopt de winstbelasting met een realisatie van 3,8% in het eerste kwartaal achter op schema. Echter, rekening houdend met het seizoenpatroon van vorig jaar en de uiterlijke inlever- en betaaldatum van de aangifte van 31 mei 2018 is vooralsnog de verwachting dat dit verschil kan worden ingelopen in het 2^e kwartaal. De loonbelasting is voor 25,2% gerealiseerd (AWG 72,0 miljoen) en loopt daarmee op schema. Op 22 mei jl. heeft de Staten van Aruba een tijdelijke crisisheffing met ingang van 1 juli 2018 goedgekeurd. Het gaat o.a. om de:

- Invoering van de BAVP met een belastingpercentage van 1,5%. De BAVP heeft dezelfde grondslag als de BBO. De opbrengsten van de BAVP voor 2018 zijn begroot op AWG 42,3 miljoen.
- De verhoging van het belastingpercentage BAZV van 2,0% naar 3,0% en een aanpassing van de belastinggrondslag. De meeropbrengsten in 2018 zijn begroot op AWG 28,3 miljoen.
- De verhoging van de accijnzen op mineralen en oliën. De meeropbrengsten in 2018 zijn begroot op AWG 10,0 miljoen.

Het is van belang dat de BAVP introductie en de belastingverhogingen tijdig geïmplementeerd worden om de begrote meeropbrengsten daadwerkelijk te realiseren. Aruba geeft aan dat de BAVP geen bestemmingsheffing specifiek ter dekking van de beschikbaarheidsvergoedingen van de PPS-projecten is. Dit betekent dat de opbrengst van de BAVP in de algemene middelen vloeit.

De uitgaven in het eerste kwartaal lopen in de meeste gevallen op schema. In de uitvoeringsrapportage is te zien dat de uitputting van de categorie "goederen en diensten" op 17,4% van de begroting uitkomt. Dit omdat Aruba minder verplichtingen is aangegaan vanwege de verlate vaststelling van de begroting 2018. De begrote personeelsuitgaven 2018 liggen AWG 6 miljoen hoger dan voorlopige realisatie 2017 en AWG 14 miljoen hoger dan de realisatie 2016. In het eerste kwartaal 2018 liggen de personeelsuitgaven AWG 0,5 miljoen hoger dan in het eerste kwartaal 2017. Voor 2018 heeft het CAft eerder aanbevolen deze te maximeren op het niveau van 2017.

Het CAft wijst voorts op het belang van een meerjarig plan waaruit blijkt dat de personeelsuitgaven de komende jaren structureel gaan dalen, zodat de onevenwichtige druk van deze kosten op de begroting wordt verlaagd.

Kapitaaldienst Land in enge zin

De kapitaaldienst boekt een positief resultaat van AWG 1,6 miljoen over het eerste kwartaal van 2018. Dit is AWG 2,4 miljoen minder dan het resultaat over het eerste kwartaal van 2017. De ontvangsten van AWG 7,7 miljoen zijn grotendeels het gevolg van vrijgekomen afschrijvingen (AWG 6,7 miljoen). De uitgaven van AWG 6,1 miljoen bestaan voornamelijk uit verstrekte studieleningen (AWG 4,2 miljoen).

Financieringsbehoefte en schuldquote

In de vastgestelde begroting 2018 is een financieringsbehoefte opgenomen van AWG 487,1 miljoen. Dit betreft enerzijds het financieringstekort van het Land zoals opgenomen in de vastgestelde begroting 2018 (AWG 149,9 miljoen). Anderzijds dient dit jaar te worden geleend om vervallende leningen te herfinancieren (AWG 337,1 miljoen). De uitvoeringsrapportage laat zien dat in het eerste kwartaal AWG 74,5 miljoen aan aflossingen is betaald. De schuldstand aan het einde van het eerste kwartaal bedraagt AWG 4.205,3 miljoen. De totale schuldenstand is met AWG 10,1 miljoen toegenomen ten opzichte van het vierde kwartaal 2017. De schuldquote aan het einde van het eerste kwartaal bedraagt 86%.

Overheidsentiteiten

Met het oog op het signaleren van potentiële risico's die de financiële situatie van overheidsentiteiten met zich mee kunnen brengen voor de begroting van het Land, worden de door het CAft ontvangen jaarrekeningen van entiteiten geanalyseerd. Hierin wordt onder meer gekeken naar de (operationele) resultaten, het eigen vermogen, de schuldverhoudingen en de liquiditeitspositie van de entiteiten. In het geval van de overheidsvennootschappen wordt tevens gekeken of de in de begroting van het Land opgenomen dividendopbrengsten realistisch zijn, rekening houdend met het kader waarbinnen de vennootschappen hun strategische beleid waar moeten kunnen maken.

Voor een gedegen analyse en monitoring van de dividend- en overige overdrachten tussen het Land en haar entiteiten is een tijdige aanlevering van de jaarrekeningen van de vennootschappen van essentieel belang. Tot nu toe heeft het CAft echter een beperkt aantal van de opgevraagde jaarrekeningen van de overheidsentiteiten ontvangen. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de nog niet aangeleverde jaarrekeningen 2015. Het verzoek is om deze stukken binnen korte termijn aan te leveren. Tevens ontvangt het CAft graag de al dan niet vastgestelde jaarrekeningen 2016 en eventuele conceptjaarrekeningen 2017 van de overheidsentiteiten van Aruba.

Financieel beheer

In de uitvoeringsrapportage wordt op basis van een zestal prioritaire PEFA-indicatoren gerapporteerd over de ontwikkelingen in de uitvoering van de projecten die het financieel beheer verbeteren. Een groot deel van deze acties is nog in uitvoering.

Kenmerk
Cft 201800127
Blad
5/6

Het CAft ondersteunt het besluit van Aruba om de planning om de tweede PEFA-meting uit te voeren in de tweede helft van 2018 niet te wijzigen.

In 2017 is een Roadmap opgesteld door de Stichting OverheidsAccountant Bureau (SOAB) als invulling hoe naar een accountantsverklaring te komen.

In de UR is opgenomen dat deze Roadmap thans wordt geoperationaliseerd met als doel een realistisch plan van aanpak op te stellen om te komen tot een audit van de jaarrekening van het Land Aruba. Het is van groot belang voor het financieel beheer dat een door de accountant gecontroleerde jaarrekening wordt vastgesteld en het CAft ondersteunt het initiatief om op korte termijn een plan van aanpak hiertoe op te stellen.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het CAft graag bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Aruba
De minister-president van Aruba
De directeur van de directie Financiën van Aruba

BIJLAGE 1

Overheidsvennootschappen
Arubus N.V.
Post Aruba N.V.
Compania Arubano di Petroleo N.V.
Air Navigation Services Aruba N.V.
Refineria di Aruba N.V.
Begrotingsfondsen
Interim Wegen Infrastructuurfonds
Tourism Product Enhancement Fund
Onderwijsfonds
Criminaliteitsbestrijdingsfonds
Instelling voortvloeiende uit wetgeving en instellingen waaraan kapitaal, leningen of garanties zijn verstrekt
Dienst Openbare Werken
Instituto Medico San Nicolas s.g.
Serlimar s.g.
Aruba Tourism Authority s.g.
Stichting Algemeen Pensioenfonds Aruba
Universiteit van Aruba
Centrale Bank van Aruba
Volkskredietbank van Aruba
Fondo Nacional di Garantia pa Vivienda
FCCA
Fondo Desaroyo Aruba
Fundacion Lotto pa Deporte
Geselecteerde stichtingen
Stichting Schouwburg Aruba
Union di Organizacionan Cultural Arubano
Stichting Parke Nacional Arikok
Stichting Wit Gele Kruis
Casa Cuna
Cede Aruba
Stichting Reclassering en Kinderbescherming
Stichting Katholiek Onderwijs Aruba
Stichting Middelbaar Onderwijs Aruba
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Aruba
Stichting Educacion Professional Basico